

การสำรวจลวดลายเครื่องปั้นดินเผากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิง จังหวัดนครศรีธรรมราช

กษิญา เก้าเอี้ยน

สำนักวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

222 ตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160

อีเมล: kasiya2532@yahoo.com

บทคัดย่อ

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิงเป็นกลุ่มที่ประกอบอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผามาเป็นระยะเวลานานหลายชั่วอายุคน แต่ปัจจุบันกลับพบว่าทางกลุ่มไม่มีลวดลายเฉพาะ แต่นำลวดลายของพื้นที่อื่นมาใช้ในการตกแต่งชิ้นงาน ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสำรวจหาลวดลายที่สามารถนำมาใช้บนเครื่องปั้นดินเผาได้ด้วยเครื่องมือแบบสังเกตกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิงถึงลวดลายดั้งเดิมที่เคยทำในอดีต และแบบสังเกตลวดลายที่พบเจอในพื้นที่โบราณสถานโมคลาน ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิง แล้วจึงนำมาถอดลายและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิงถึงกระบวนการสร้างลวดลายในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตพบว่ามียลวดลายที่สามารถนำมาใช้บ่งบอกความเป็นตัวตนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิงได้ แบ่งเป็นรูปแบบลวดลายดั้งเดิม และรูปแบบลวดลายจากพื้นที่โบราณสถานโมคลาน ซึ่งผู้วิจัยคิดเห็นว่าสามารถนำไปใช้ตกแต่งบนเครื่องปั้นดินเผา เพื่อบ่งบอกความเฉพาะตัวของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิงทั้งในแง่ความเป็นรูปแบบดั้งเดิมและความเป็นพื้นที่วัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ ร่วมกับเกณฑ์การออกแบบซึ่งเป็นสิ่งที่กลุ่มต้องการด้วยการพัฒนาเครื่องมือตกแต่งลายให้แข็งแรงคงทน ง่ายต่อการใช้งาน

มีหลากหลายขนาดและหลากหลายรูปแบบ ทั้งยังสามารถนำรูปแบบ
ข้างต้นไปใช้พัฒนาต่อยอดเป็นรูปแบบลายที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของภาคใต้
เพื่อใช้ในการตกแต่งเครื่องปั้นดินเผาชุดต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: ลวดลาย, เครื่องปั้นดินเผา, กลุ่มเกษตรกรบ้านมะยิง

SURVEY PATTERN ON POTTERY OF FARMERS GROUP BAN MA YING, NAKHON SI THAMMARAT

Kasiya Goweian

School of Architecture and Design, Walailak University,
Nakhon Si Thammarat 80160, Thailand
e-mail: kasiya2532@yahoo.com

Abstract

Farmers group pottery's Ban Ma Ying is a group that has been making pottery for many generations. But now it is found that the group has no specific pattern and bring pattern of other areas used to decorate the work. Researchers have found a pattern that can be used on pottery. With a tool to observe Farmers group pottery's Ban Ma Ying, traditional patterns were made in the past and patterns were observed in The ancient temple Mokhalan, that locate near this group. The data were then analyzed and interviewed in depth. Past, present and future. The patterns that can be used to indicate the identity of the Farmers group pottery's Ban Ma Ying. Divided into traditional pattern and patterns from the ancient site of Mokhalan. The researcher thinks that it can be used to decorate pottery. To indicate the identity of Farmers group pottery's Ban Ma Ying, both in terms of traditional style and cultural space. The design criteria is what the group wants. With the development of tools to decorate the strong, durable, easy to use, available in a variety

of sizes and styles. It can also be used to develop the pattern as a unique pattern of the South to use in decorating the pottery series in the future.

Keywords: pattern, pottery, Farmers, group's Ban Ma Ying

บทนำ

เครื่องปั้นดินเผาในภาคใต้มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน แต่กลับไม่พบลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ (Wongthet, 2007) สอดคล้องกับเครื่องปั้นดินเผาในพื้นที่บ้านมะยิง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ปัจจุบันได้มีการรวมตัวจัดตั้งขึ้นเป็นกลุ่มเครื่องปั้นดินเผากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิงในปี พ.ศ.2541 (Prayat, 2014) ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคใต้เช่นกัน แต่กลับไม่มีลวดลายโดดเด่นเฉพาะตัว แม้จะมีการสำรวจพื้นที่บ้านมะยิงในอดีตพบว่าเคยเป็นพื้นที่เนินดินขนาดใหญ่ที่ทับถมด้วยเศษภาชนะดินเผา จากการที่ชาวบ้านเคยขุดดินบนเนินเพื่อขยายเตาเผาแล้วพบเศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าชุมชนในบริเวณนี้ได้ทำการผลิตเครื่องปั้นดินเผามาเป็นระยะเวลายาวนานแต่ไม่มีข้อมูลระบุแน่ชัดว่าเกิดขึ้นในยุคสมัยใด (Nakhon Si Thammarat Cultural Office, 2006) ด้วยความไม่ชัดเจนในอดีตได้ส่งต่อมายังปัจจุบันผ่านลวดลายที่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิงได้หยิบจากที่อื่นมาใช้บนเครื่องปั้นดินเผาของทางกลุ่ม อย่างเครื่องมือกลิ้งลายจากจังหวัดราชบุรี ดังภาพที่ 1 ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีการปรับเปลี่ยนจากอดีตมาเป็นเครื่องมือที่มีลักษณะคงทน แข็งแรง ง่ายต่อการกรวดลาย ทำให้กลุ่มเลือกนำมาใช้และรูปแบบลายการ์ตูน ดังภาพที่ 2 ซึ่งเป็นรูปแบบที่หาซื้อได้ง่ายตามท้องตลาด

ภาพที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการทำให้เกิดลายแบบราชบุรี

ภาพที่ 2 ลวดลายการตุนบนผลิตภัณฑ์เครื่องปั่นดินเผาบ้านมะยง

จากสภาพปัญหาในปัจจุบันทำให้เห็นว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยงไม่มีลวดลายที่เป็นของตนเองในการใช้ตกแต่งชิ้นงานเครื่องปั่นดินเผาในปัจจุบัน แม้จะมีลวดลายดั้งเดิมเป็นของตนเอง แต่ก็ไม่ได้นำมาใช้งาน เนื่องจากปัญหาของเครื่องมือที่ใช้งานไม่คล่องตัว หรือลวดลายที่มีที่มาจากพื้นที่ตั้งสามารถใช้ในการตกแต่งชิ้นงานได้อย่างลวดลายจากโบราณสถานโมคลาน ซึ่งเป็นโบราณสถานที่อยู่ในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงกันกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยง อีกทั้งยังพบว่าลวดลายที่หลงเหลือบนโบราณสถานมีรูปแบบชัดเจน (Goweian, 2018) แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการนำลวดลายมาพัฒนาต่อได้

ดังนั้น ผู้วิจัยคิดเห็นว่าหากมีการนำลวดลายดังกล่าวมาเข้ากระบวนการถอดลาย มีการวิเคราะห์จัดวางใหม่ จะก่อให้เกิดประโยชน์กับกลุ่มเป็นอย่างมาก ในแง่ความเป็นตัวตน ที่บ่งบอกถึงที่มาได้ว่าเป็นลวดลายที่มีต้นกำเนิดมาจากรูปแบบดั้งเดิมและความเป็นพื้นที่วัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ซึ่งอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยง และคำนึงถึงประโยชน์ในการนำไปใช้งานจริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจลวดลายที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิง
2. เพื่อสำรวจเกณฑ์การออกแบบเครื่องมือสร้างลวดลายบนเครื่องปั้นดินเผาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิง

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ใช้แบบสังเกตลวดลายบนผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมของกลุ่ม และลวดลายที่ค้นพบในพื้นที่โบราณสถานโมคลาน
2. ใช้แบบสัมภาษณ์ประธานกลุ่มเครื่องปั้นดินเผากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยลงพื้นที่สังเกตรูปแบบลวดลายเครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิง เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ.2561 พบว่าปัจจุบันใช้เครื่องมือกลึงลายที่ซื้อมาจากจังหวัดราชบุรีเป็นหลัก ซึ่งมีลักษณะเป็นเส้นขดม้วนเข้าหากันเรียงแถวเป็นแนวเส้นเพื่อง่ายต่อการกลึงลาย โดยมีขนาดแถวเล็ก กลาง ใหญ่ ตามลำดับดังภาพที่ 3-5

ภาพที่ 3 ลวดลายแบบราชบุรีแถวเล็ก

ภาพที่ 4 ลวดลายแบบราชบุรีแถวกลาง

ภาพที่ 5 ลวดลายแบบราชบุรีแถวใหญ่

ส่วนลวดลายแบบดั้งเดิมที่ทางกลุ่มเคยทำแต่ปัจจุบันได้เลิกไปแล้วนั้นมีลักษณะลายเป็นจุดแฉกเหมือนรูปดาว ลายเส้นกรอบสี่เหลี่ยม ลายเส้นแนวนอน เรียงตัวผสมผสานกันบนเครื่องปั้นดินเผาชิ้นเดียว ดังภาพที่ 6 และการกลายรูปเพชรเนื่องจากลักษณะตุ้กลายเครื่องประดับ ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 6 ลวดลายดั้งเดิมแบบผสมผสาน

ภาพที่ 7 ลวดลายดั้งเดิมรูปเพชร

จากการสังเกตนี้พบว่าลวดลายที่เกิดขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเนื่องมาจากลวดลายแบบดั้งเดิมเป็นรูปแบบที่เกิดจากการกลาย แต่ปัจจุบันกลับเป็นลายที่เรียงตัวเป็นแนวแถวเป็นรูปแบบที่เกิดจากการกลิ้งลาย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสังเกตได้ว่าเกิดจากการเปลี่ยนเครื่องมือการทำงานให้ง่ายต่อการตกแต่งมากยิ่งขึ้น

ในวันเดียวกัน ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สังเกตลวดลายที่ค้นพบในพื้นที่โบราณสถาน
โมคลาน พบว่าบริเวณโบราณสถานโมคลานมีสภาพที่รกร้างขาดการบูรณะรักษา
ที่ดี ซากโบราณสถานที่อยู่ในพื้นที่นี้ไม่พบว่ามีลวดลายปรากฏ และไม่พบการ
จัดเก็บโบราณวัตถุภายในวัดโมคลาน เนื่องด้วยกรมศิลปากรได้เก็บรวบรวมไปเก็บ
รักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าโบราณวัตถุ
ที่ขุดพบในโบราณสถานโมคลานมีลวดลายปรากฏบนเสากรอบประตู ดังภาพที่ 8
 อีกทั้งยังขุดพบเศษภาชนะดินเผาในปี พ.ศ.2536 ที่มีลวดลายปรากฏ ดังภาพที่ 9

ภาพที่ 8 เสากรอบประตูสลักลวดลาย

ที่มา : Signs for ancient monuments, temple Mokhalan

ภาพที่ 9 เศษภาชนะที่ขุดค้นพบในโบราณสถานโมคลาน

สุดท้ายผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ประธานกลุ่มเครื่องปั้นดินเผากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อทราบถึงกระบวนการตกแต่งลวดลายในอดีต ปัจจุบัน และความต้องการในอนาคต พบว่าการทำเครื่องปั้นดินเผาบนพื้นที่นี้ทำมาเป็นรุ่นที่ 3 รวมระยะเวลาประมาณ 105 ปี คนที่ทำเป็นเครือญาติกันทั้งหมด โดยในอดีตสร้างลวดลายด้วยไม้ตีหรือไม้ตบ ดังภาพที่ 10 ใช้ตบขึ้นลายร่วมกับหินดูที่ช่วยรองรับเวลาตบลายอยู่ภายในหม้อ ดังภาพที่ 11

ภาพที่ 10 ไม้ตีหรือไม้ตบ

ภาพที่ 11 การใช้ไม้ตบร่วมกับหินดูในการขึ้นลาย

ปัจจุบันใช้เครื่องมือกลึงลายจากจังหวัดราชบุรี ในการตกแต่งลาย ดังภาพที่ 12 เนื่องจากมีความแข็งแรง ทนทานใช้ได้นาน ทำจากวัสดุท่อพีวีซี แต่หาซื้อยาก ส่วนตัวกลึงลายมีการนำมาใช้บ้างแต่ไม่นิยมเนื่องจากการกลึงลายบนเนื้อดินยาก กดไม่ค่อยลง โดยได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมถึงความต้องการเครื่องมือสร้างลวดลายที่แข็งแรงคงทน เนื่องจากทางกลุ่มเคยมีเครื่องมือที่ทำจากไม้ ใช้งานได้ไม่นานก็เกิดการสึกหรอ ผู้ฟังไปตามสภาพวัสดุ จึงอยากได้เครื่องมือที่ใช้งานได้นาน มีหลากหลายลายให้ใช้จำพวกลายที่สื่อถึงความ เป็นภาคใต้ อีกทั้งยังกล่าวว่าขนาดเล็กใช้งานได้นัดมือสุด

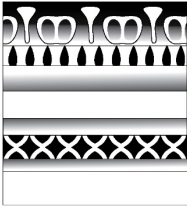
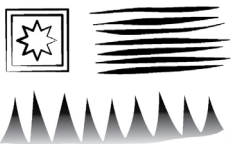

ภาพที่ 12 เครื่องมือกลึงลายที่ใช้ในปัจจุบัน

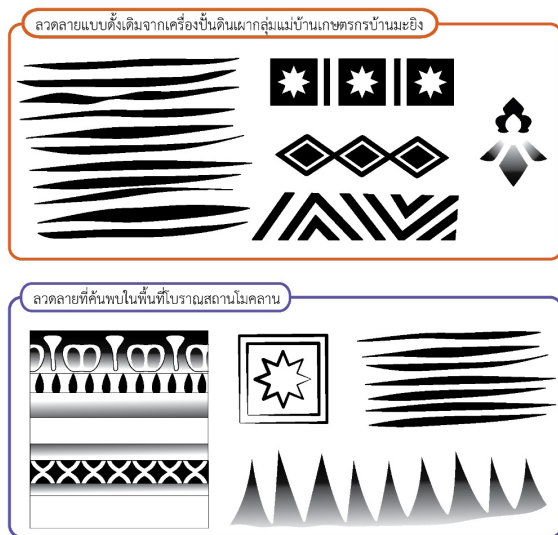
จากการสังเกตลวดลายบนผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิม จากเครื่องปั้นดินเผากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิง และการสังเกต ลวดลายที่ค้นพบในพื้นที่โบราณสถานโมคลาน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลรูปภาพ มาถอดลวดลายเพื่อวิเคราะห์ลายเส้นที่ได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การถอดลายและวิเคราะห์ลายที่ได้

ลวดลายเครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมของกลุ่ม		
รูปถ่าย	การถอดลาย	การวิเคราะห์
		ลวดลายดั้งเดิมแบบผสมผสาน มีทั้งแบบขูดขีดลายเป็นเส้น คล้ายแบบเชือกทาบ และการกดลายต่างๆ ได้แก่ รูปดาว เส้นตรงสลับเหลี่ยมต่อกัน
		ลวดลายดั้งเดิมกดลายรูปเพชร ใช้วิธีการกดลาย ลวดลายที่ได้เหมือนเครื่องประดับ ห้อยลงมา เรียงรอบคอภาชนะ ลายที่เกิดมีจุดต้นลึกไม่เท่ากันทั้งลาย เกิดมิติที่น่าสนใจ

ลวดลายที่ค้นพบในพื้นที่โบราณสถานโมคลาน		
รูปถ่าย	การถอดลาย	การวิเคราะห์
		เสากรอบประตูสลักลวดลายที่ขุดค้นพบในโบราณสถานโมคลาน ลักษณะเหมือนเกิดจากการกดลาย ทั้งแบบเป็นเส้น ขุดลึกโค้งเว้ารูปตัว M และ X ตี้นลึกลับกันไปวางลายเรียงต่อกันตามแนวขอบทีละชั้น โดยขอบนอกสุดคือ แถวลายตัว X เรียงต่อกันคั่นด้วยแถวนูนสูงต่ำไม่แกะลาย 3 ชั้น ถัดมาเป็นแถวลายขีดเส้นแนวตั้งเรียงตัวกัน และแถวลายตัว M
		เศษภาชนะที่ขุดค้นพบในโบราณสถานโมคลาน มีลายที่เกิดจากการขูดขีดลายเป็นเส้นคล้ายแบบเชือกทาบและการกดลายต่างๆ ได้แก่ รูปดาว แต่มีกรอบสี่เหลี่ยมล้อมรอบ และลายแนกคล้ายฟันหรือสามเหลี่ยมคว่ำ

จากตารางการวิเคราะห์ที่ 1 จึงจัดกลุ่มลวดลายแบบดั้งเดิมจากเครื่องปั้นดินเผาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิงและลวดลายที่ค้นพบในพื้นที่โบราณสถานโมคลาน ดังรูปที่ 13

ภาพที่ 13 ลายเส้นจากการลงพื้นที่สังเกต

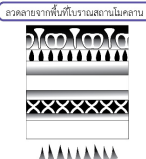
จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ทำให้เห็นว่าจำเป็นต้องคำนึงถึงการออกแบบเครื่องมือที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิง ได้แก่ ความต้องการเครื่องมือที่แข็งแรงคงทนทำจากวัสดุประเภทเดียวกันกับท่อพีวีซี มีหลายลวดลายให้เลือก และหลายขนาดแต่นั่นขนาดเล็กเป็นพิเศษ รวมถึงการใช้งานในลักษณะกลิ้งลายซึ่งคงรูปแบบเดียวกันกับการตกแต่งชิ้นงานในปัจจุบันเพื่อเป็นการไม่ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิง ส่งเสริมให้สามารถนำไปใช้งานได้จริง ซึ่งความต้องการเหล่านี้ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการออกแบบเครื่องมือสร้างลวดลายต่อไป

สรุปผล

การสำรวจครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบลวดลายแบบดั้งเดิมจากเครื่องปั้นดินเผา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิง และลวดลายที่ค้นพบในพื้นที่โบราณสถาน โมคลานมาถอดลวดลาย ซึ่งลวดลายทั้งสองรูปแบบล้วนมีที่มาจากพื้นที่ตั้งของกลุ่ม แต่เมื่อนำมาวิเคราะห์พบว่าลวดลายบนเครื่องปั้นดินเผาที่ขุดค้นพบ โดยกรมศิลปากรมีลักษณะเหมือนกับที่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิง เคยทำในอดีต แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกันของพื้นที่บริเวณนี้ ได้เป็นอย่างดี จึงได้แบ่งใหม่เป็นรูปแบบลวดลายดั้งเดิม และรูปแบบลวดลาย จากพื้นที่โบราณสถานโมคลาน พร้อมกับเกณฑ์การออกแบบเครื่องมือ สร้างลวดลายมาจากความต้องการของทางกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมะยิง

ผู้วิจัยจึงได้สรุปการสำรวจลวดลายเครื่องปั้นดินเผา กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรบ้านมะยิง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปการสำรวจ

การถอดลวดลายจากการลงพื้นที่สังเกต	เกณฑ์การออกแบบเครื่องมือสร้างลวดลาย
ลวดลายดั้งเดิม 	ลวดลายจากพื้นที่โบราณสถานโมคลาน • แข็งแรงคงทน • มีหลายลวดลายให้เลือก • มีหลายขนาด เน้นขนาดเล็ก • ใช้งานในลักษณะกลิ้งลาย

หลังการสำรวจครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้มาใช้ในการทำเครื่องมือ ตกแต่งลวดลายตัวต้นแบบและได้ประเมินความพึงพอใจของกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรบ้านมะยิงต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. สามารถนำลวดลายจากการศึกษาค้นคว้าไปใช้สร้างมูลค่าในผลิตภัณฑ์อื่น เพื่อสื่อถึงที่มาจากชุมชนบ้านมะยิง เช่น การทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มาจากชุมชนนี้
2. พัฒนาลวดลายอื่นที่สะท้อนอัตลักษณ์ของภาคใต้ เช่น ลายมโนห์รา ห้างตะลุง ลายผ้าปาเต๊ะ และรูปแบบธรรมชาติที่โดดเด่นในภาคใต้ มาใช้ในการตกแต่งงานเครื่องปั้นดินเผาของกลุ่มเกษตรกรบ้านมะยิงให้มีรูปแบบหลากหลายต่อไปในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทบุคคลจากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ตามสัญญารับทุนเลขที่ WU_IRG61_14

Reference

- Goweian, K. (2018). Study to develop pottery products showing the identity of Farmers group Ban Ma Ying, Nakhon Si Thammarat (2018). *Walailak Abode of Culture Journal*, 18(1), 101-117.
- Nakhon Si Thammarat Cultural Office. (2006). *Khruangpan dinphao Ban Ma Ying* [Ban Ma Ying's Pottery]. Nakhon Si Thammarat, Thailand: Project Phum Ban Phum Muang The wisdom of folk crafts.
- Prayat, T. (2014). *Dinphao ban ma ying supsan chiwit dangdoem su sinkha otop* [Ban Ma Ying's Pottery Bring Original Life to Otop's Product]. Reteieved September 2014, from <http://www.codi.or.th/index.php/2015-08-04-11-01-52/12583-2014-09-29-13-22-36>
- Wongthet, S. (2007). *Khruangpan dinphao lae khruangkhlupap kap phatthanakan thang Setthakit lae sangkhom khong Sayam* [Pottery and porcelain with the socio-economic development of Siam]. Bangkok, Thailand: Matichon.